

Ja, ma ako nijm hrvatski jave, da te pucal, Recani te reć, da ne razumeju. Ili: Pak neka nijm jave talijanski? Ca misliš, da bi svet propal ako bi Susačani kada ter kada javili Rečonam: Eji, digo, fikve in te oreći Bombajo, perke oji šćoparimo!

Fr.: Ja mislim, da zato ne bi svet propal. Anći, ja mislim, da bi to koliko toliko koristilo.

IZ DOLINE.

Odnos sosaćega vođitelja.

Nas Erića sosaćki vođitelj, gospod Fran Jerić, se mora izgovoriti, ker ni dobit talijanskoga državljanstva. A nekih lanih je preživljal nad 10 let ter je z mislim, da ni utrudimim delom izlazi v tej zemlji vse svoje boljše moći. Ker za mu ni sreća ni kupa, o vze se mora izseliti drugje in sicer z boljšo nadpomoč in hčerko. Mi se ne bomo nikoli razločili, ker se je vedno z občinskih svetojstih iz naše očetine, a tudi nje je bil vedrat na pomoči. V sled tega ga najbolje poznavajmo in želimo mu vse napredke v slobodni domovini.

IZ ZEMNJA.

Na Bartolovo praznika je Ivan Rupani, Zvezna, seljak iz sela Rupani, jedno govedo za 210 lra. Uveće kad se vraćao iz sajmišta bio je nedelake Zimnja napadnut od trih ne poznatih mladica. Napadnici su nasokčili na njega sa kamenjem i revolverima te mu odzeli sav novac, koji je imao, kot se je vedno z občinskih svetojstih iz naše očetine, a tudi nje je bil vedrat na pomoči. V sled tega ga najbolje poznavajmo in želimo mu vse napredke v slobodni domovini.

Gospodarstvo

Gnojenje maslina.

U zadnjem broju Istarske Riječi dali smo par uputa o gnojenju maslina, a danas smatram svojom dužnosti, da pogovorimo o tome pitanju nešto opširnije.

Slavno na očiploti Istri vidimo nasade maslina. To je znaki, da su u Istri svi predvođeni za gojenje masline, da ona vrlo dobro uspeva. A ipak nazivaju seke godine u Istri proizvod ulja. Seljak se luži, da masline ne rode, da ne daju nikakve koristi, da propadaju. To mesto da bi trazio uzroci, koje se pripisuje, kako bi se masline podiglo do pripranske rodovitosti, stječe maslinu za maslinom i stare maslinke pretvara u vinograd, oranice, ledine. A ipak je ulje od velike važnosti za našega seljaka tako dobro, jelište i zdrave začine za kulinu poruče, a što ostane, može uz priliku i cinu prodati. Mnogo je uzroka, zašto masline ne slabo rode: nešto bolesti, nešto zarazi, koja vremenom za vrijeme evanije, slabo i krivo umnožavanje, suđuba biljki, nerodni vrati, a glavni je uzrok propadanju sam seljak, ki ne poznaje ni nerazborito ravno sa maslinama.

Prvo uzroci mogu bi se lako podignuti i to su ovaj način:

1) Da nignoje i popravljam stare masline.

2) Da sadimo i razvijamo novije masline.

3) Masline u Istri rode obično tek svake druge ili treće godine, i tada vrlo rado, poprilično se dubine u Istri na 1 ha u najboljoj godini 2 ili ulja, dokl, minimalni prihodi. Nas seljak je nemirna, da je to već u naravi same masline te zbog toga malo se bi borimo za nju, jer mu se činio uzaludnim trud, posebno kadli ako maslina, koja je vrlo nerodna, jer baš maslina, ako bismo da mu dade redovito svake godine barem srednji prihod, zahtjeva od svih stabala najviše njega, koji ona opet vrlo dobro naplaćuje.

Nada masline, saditi se u slobovanju zemlje, u gnojenju, čišćenju i klastiranju maslina i u tamniti vrati zračiti i seznaniti bolesti. Sve ove radnje moraju se obavljati, osobito prvi, jer je ovaj jedna od drugih, te bi bilo vrlo lako obaviti samo jednu, a drugi ispuštiti.

Majka Jugovića ispraća sinove u boj

Stado čuva inđunja Milivoje, Čuka Milko u planini ovice. Pa gledao ni polje široko: AF u polju nešto zaplamtelo, Dvanski zvezda sa nebo je palo. Pa se polje ču za zagnatilo. A pred čuvom deset sokolova I pred njima sokolica stara.

Milko uz svoju uplašicu, U niu meće pećenu pogodu. Okreće se svomu stadi belom: Bog vas čuva, moće ove drage. Dak je odem u to noćje ravno. Da ja vidim, šta se tamo sve do. A kod onih deset sokolova, Pak se pusti u to polje ravno.

AF tu dvoji belo od biljura: Tu ne bilo do dvanaest zvezda. Već to bilo do dvanaest sluga: Tu ne bilo deset sokolova. Već to bilo deset Jugovića: Tu ne bila sokolica stara. Već to bila sokolica majka: Ona sprema sve deset sinova, Oprema ih u boj na Kosovu. Pa je čuće 'vako govori:

Sialo radi onaj, koji misli, da maslinu, koju je ostavio i oklastrio, ne treba gnojiti, ili da maslinu, koju je pognojio, ne treba da očisti, ili se toga diže. Bas tada, kad se je maslinu dobro očistilo, treba joj prilicu hranu, jer je cijeli, jer mora da zabri nove granice, da zaimetne cvijet i plod. Isto tako mora se maslinu, kont se je dobro pognojilo, dobro i očistiti, inače bi se sva hrana potrošila sama za drvo, inače cvijet i plod. Isto tako mora se maslinu, koju se je dobro pognojilo, dobro očistiti, jer se sav maslini potrošila samo za drvo, a cvijet ne bi ni zametnuo. Zbog toga se obaviti ove radnje u stalnim granicama i po pravilima, koje će kasnije navesti.

U Istri masline bile su sadjene obično u vinogradima, livadama ili oranicama: čisti maslinika nema. Sadjene su obično u redovima. Iskoro svuda progreda, da im lani zrak i sunce, ispod sebe ne teri nikakve druge biljke, isto tako, trava ih druge ploduje, jer posto sa njime žile vrlo pluke, i to bas one malo žilice, kojima sve hranu iz zemlje, zbog tog biljne odinjanje žile, vlagu i hranu. Zbog toga mora biti zemlja ispod maslina, koliko mogu biti, čisti i bez trave, jer trava sa svojim svim hrana se zemlji ispod masline pokradati 3 puta u godini.

Prvi put mora se pokradati zemlju koncem zime ili u početku prolja, 15—20 cm duboko, da zemlja usise svu zinsku vlagu; kod toga valja paziti, da se žile ne rane. Drugi i treći put mora se zemlji čisti, nešto plićko. Time se očisti zemlja od trave, razbije se trava, koja se je učinila te se na taj način omogućiti, da s druge više zraka do zila te zapriječi, da se osuši zemlja.

Nerodovitosti naših maslina najviše je kriva nerodnost zemlje. Godine i godine je maslinu ispružava svoga dužnamo, te se u njima zemlja, koja je nerodna, težak je samo primao a nista vraćao, nikad skoro nije joj dala goja, ili ako je, dao joj je slab goji ili slabu goju, nečije, još daju nikakve pravne njega, a onda još se niče, zašto masline ne rode više. Ispod same masline davaju još previse prama čime, kako se zove drzane i mješavane. Maslina sa mješ i trudi se trazi po zemlji hrane, da uzimne zametnuti novo lišće, nov cvijet, iz kojega je imao izaci plod, a najde tek, toliko, da izbacii lišće, a kamo li cvijet i plod. Tako ona životari i sakuplja hranu za plod, kojega nam tek svake druge ili treće godine dajet da je pak imala dovoljno hrane, dala bi ga svake godine. S tog razloga mora se maslinu redovito gnojiti. Kod toga miramo biti na čisku, kako se mora gnojiti, da maslina potpunoma upotrijebi sve goji, što smo joj ga dali: onda miramo biti, što ona od hranivih tvarina, koje joj davamo gnojenjem, najviše traži.

Maslina je stablo, koje vrlo polagano raste te ne pita previse goja, već manje ali u više puta. Od hranivih tvari najviše joj treba dušik, koji joj služi za razvijati lišća i ploda, onda fosfor, koji ona upotrebljava da preradi govanje u jagodi u ulje. Šta više nepotrebno, u zemlji, tim manje će biti uljice. Zatim joj treba u prilici najviše fosforne kiseline. Ove hranive tvari miramo dati uljiki gnojenjem sa stajskim gnojem, sa mješencem ili kompostom.

Stajski gnoj najbolje je gnojivo, jer on najviše sadrži svu ona od hranivih tvarina, koja je najviše, nego i popravlja zemlji tme, što su čini razlijom, propusnijom za vodu i zrak. Gnoj, što ga upotrebljimo, ne smije biti previse svjež, ali previse star; najbolji je srednji. Gnojiti se mora u početku zime, da ga zinsko lišće zavez, a onda u proljeće, kad se lišće izvede iz malih ilien. Kod gnojenja moramo paziti, da ne dodje goji direktno na žile, jer bi ih mogao i ljeti, kad je najveća žega, izgoriti te čine, kao mješiti slabla. Zbog toga se goji dobro pomiješa sa zemljom, raznese se ga ispod masline 30 cm duboko od stabla makulno te se gnojiti prebrižu stabla. Ako okopljemo jedno stablo, vidit ćemo, da sa one line žilice, koje isline usisavaju hranu iz zemlje, nalaze što daje od stabla, dakle moramo gledati, da tak sve duboko od stabla hranu, inače je sve gnojenje uzalud.

Gnojiti moramo samo s govedinjom gojeri; ovaj li konjski gnoj ne prin, jer je previse težak. Ako pak bas moramo upotrijebiti ovaj li konjski gnoj, tada ga moramo dobro pomiješati sa slamom i lišćem i govedinjom gnojem.

Pažlj te zlogom, moja deca draga, Podi te zlogom u Kruševac bela. A do masog cara čestitoga, Podi te zlogom u niu na Kosovu. Pa, čuvajte cara čestitoga I čuvajte miloga babajaga, Vajro baba, čuće Jug-Bugijana: A u boju bitite sokoli. Iđinite — samo zadubrite.

I došete detli Jugovića, Kako deset svih sokolova, Očezdiše u Kruševac ravni, A u tabor slavnog car-Lazara.

Kod to vidit mladici, Čuvajte svoje otadine ne može, Već povika svome stadi belom:

Bog te čuva, moje stado belo, Bog te čuva, odo zla saćuvo. A ja odoh ka Kruševac gradu, A u vojsku cara čestitoga.

Ođe, Milko u Kruševac stado, Ođe Milko ostade mu blado.

Širite „Istarsku Riječ“!

te sa upotrebom čekati, dok sasna ne dožori.

Od gnojiva su važnosti umjetna gnojiva. Umjetna gnojiva, koja upotrebljavaju dušik, su čiska salitra i amonijev sulfat, za fosforu kiselinu Thomasova troska ili superfosfat, za pepeliku pepelica (kalijeva gnoj, soli i kamji). Ova gnojiva zovu se i pomoćna gnojiva, jer ne daju kao stajski gnoj sva hraniva bilni ve samo dušik i fosfor, a dušik je najbolji, da se gnoj, kako sam već napomena, sa stajskim gnojem i umjetnim gnojem. U tom slučaju neka se daje maslinu 20—30 kg stajskoga goja svake druge godine, 10—15 kg dušičnoga gnojiva i 1—1½ kg superfosfata. Superfosfat i kalijeva gnoj moraju se dobro pomiješati sa zemljom, što miramo kao stajski gnoj put stabla te potkopati. Stajski gnoj neka se potkopaje svjetlošću, a umjetni gnoj potkopaje koncem veljače.

Toploti li mogao primjetiti, da je to veliki uspjeh. Istina je, da je prilicu traku, ali te mu ilji povećano u trostrukoj mjeri lina, što će odbiti više ploda.

Na okuđivaju stajskim gnojem, lahko se može sa umjetnim gnojem i to na slijedeći način: Jedno stablo pognojiti se sa: 1) 30—4 kg Thomasove troske početkom zime ili sa 20—3 kg superfosfata koncem zime 2) sa 1—2 kg 40% kalijeva soli te 3) sa 1 kg amonijevog sulfata početkom prolja.

Ako gnojimo samo sa umjetnim gnojem, mora se sve ove tri vrsti goja upotrijebiti, jer bi bilo vrlo slabo upotrebljavati samo jedan gnoj. Ne preporuča se više godina gnojiti i zasiehati samo sa umjetnim gnojem; barem 2—3 puta u 6 godine mora se pognojiti sa stajskim gnojem. Ne ču lina da kažem, da umjetni gnoj nije toliko vrednosti kao hranivo bilje, dakle previlike je važnosti lina, što oskudjevanu stajskim gnojem. Gnojenjem samo umjetnim gnojem, dajemo bilni govanje, ali ona treba i trazi, a gnojivo umjetni stajskim gnojem i umjetnom gnojem, mi silimo maslinu i zahtjevamo od nje, da nam dođe više roda.

Kod zelenog gnojenja pogojni je najprije zemlja sa 3 kg superfosfata i 2 kg kalijeva gnojiva se ispod stabla. Posle prve kiše u augustu, posije se ispod stabla inkanuom govanju ijetljivi, koju se u proljeću, kad cvate, podnosi li poakopuje. Mjesto inkarnatne dietjele može se sijati u novembu bilo (lavu) ili graburicu ili fikericu, koju se za vrijeme evanije potkopaju, gdje matine ne smije se potkopati, jer onda im bilna malo dušika u lišću, jer je drveća.

Dobro služi i gnojenje sa podorinom i peplom. Isto tako doba su gnojiva svi otpaci kod radnje ulja, njime svi oni otpaci, koje se ne može za krma upotrijebiti. V. K.

Mala seljčka škola

Kako nastaju potresi? Potresi su znakovi velike promjene i napetosti u četvrtoj zemaljskoj kori. Tu nastaje od vremena do vremena velik kidanje i pomicanje kamenitih gruda. Tako odvajanje ili pomerenje nastaju napredak i izvedaj ogromnih gruda i unutar njih samih. Prođe li ta napetost svoju granicu, onda se okomito ili vodoravno pomiču grude i time prouzrokuju potresne udarce. Ti udarci pak se nikad ne razvijaju u samoj zemaljskoj kori. Prvi udarac nastaje u jezgu zemlje. Plinovit mas gnoj zemlji nastaje u vrijeme zračenja — ostaju previliko tlaka — u zemaljskoj kori. Ali prežbi je plina u tekucinu prate cesto puta žestoko eksplozije, kao npr. kod momentalnog zračenja vodika i kisika u vodu. U jezgu zemlje nastaju sva sila vodenih pare. Kad prvi udarac potresne zračenja — ostaju izbaceni ljudima, posib uzarne taloge da izjadu iz zemaljskih dubina i prebriju kroz vulkane. Što više stručinari tvrde, da su skoro svi dosadašnji potresi nastali bas od sponenute prirode.

Što će učiniti kad li sa sklom obiti na oči? Kad potresno, pač li sa sklom obiti na oči, treba biti dolazi više puta belost na oči oboliti, ali nime upale ili pasje kuge. U toj bolesti mi natuču vodu, oko suzi, a u kutnici između vjeđa namaz se gust, žut sluz. Te bolesti će vrlo nestati, ako se držti pas u toplu i suhu mjestu te se oči peru hladnom vodom. U slučaju, ako se ne prestane činiti sluz, onda treba čiti umivati slezovima ili lanenim uvarkom.

Gliste u kraljini i volovskim crjevima. Kad mi kralja ili veli eliste obično mršavi, kostru i eliste, onda se po trupini, udara se po njoj strazim nogama te upotrebljavaju i eljke protiv gliste. Je posve jednostavan. Uzme se nekoliko praha od zdravog sjemenja fevijet i urle od siđena i 15 grama pelina i bači u topli sapun, koji dajemo bolesnom goveću. Za tri dana, kada izaci će sve gliste iz goveda sa belogom.

Kako se liječi nepriljati miris od znoja? Najbolje je upotrijebiti ocat i salicilnu kiselina. Na pol litru octa uzme se 4 grama salicilne kiseline. Tom mješom se dobro trlja ono mjesto, gdje se pojavljuje znoj. Kod noću valja čisto, gdje se obuvama malo pomprskati. Čisto pomprskati se može malo salicilne kiseline ga je kasnije nepriljati miris od znoja. Znojave noge treba često prati hladnom vodom i svaki put poslije pranja natrijati octom, u kojem ima salicilne kiseline.

Kako ćemo izliječiti prasicu, koja se oboli uslijed strojibje (skoplenja)? Često se pita, da se u godini, da se prasicama upali mjesto, gdje je vezana strojibja te po tom zalvati bolest liječiti crjevo, koje se zalijepi i zraste s onim raznim mjestom. Uslijed te upale i jače vrućine, koja se obično nastaje u oboljeli crjevima. Ovakovo živinje liva lina, koja se zadržati, rijetko se čisti pa i tada izlazi iz njega vrlo blato, a mnogo puta spopada ga u

bljuvanje. Takvi pojavi obično nastupaju treć dan po strojibji. Gim to opazimo, treba da imamo podoma bolovanu prečnu llinuvisi lina protiv zatekine, a kad se izbljuje proćino sredstvo.

Što nam je činiti, kad nam kokos dobije tvrđu gnoj? Kada kokos dobije samo zrnje i uz to previse pije, onda joj odere nabreknu u pacuti izvati ili gvođina obični tvrđu gusa poput nekakve tuhe. Gim se to opazi, treba podom mješiti rukom gušu i kvavati ju hladnom vodom. Zatim podajmo kokosi malo slane lina i ulijemo ju u gvođin pod zloću. Ispod soli su dvostruko množiti čiste vode. Za par dana kokos, a nime sigurno gvođina, stimo ako joj još podajmo malo slane lina (hranivaju ulja i mješane hrane, da se valjano proćisiti.

Tuđa valuta na tržišćanskoj borzi.

1. Jučer, dne 12. septembra 1923. moglo se kupiti ili prodati:

100 francuskih franka za 130.50 131.25; 100 švicarskih franka za 405—410; 100 njemačkih maraka za 0.20—0.25; 100 američkih kruna za 10.25—10.75; 100 čehoslovačkih kruna za 67.50—68; 100 mađarskih kruna za 0.10—0.12; 100 njemačko-austrijskih kruna za 0.025—0.035; 100 jugoslovačkih dinara za 24.5—24.60; jedan američki dolar za 24.5—24.60 i jedna lira Str. za 102.90 103.40 (talijanski lira.

Politički pregled

Italijansko-grčki spor je već posvema riješen. Ne da se tajiti, da je u tom sporu Italija izinila posvemašnju pobjedu. Poslanici se je konferencija postavila na stranu Italije i uputila Grčkoj notu ovog sadržaja:

1. Najvisi italijanski predstavnik Grčke izvinio se je diplomatskom predstavniku triju Saveznika u Ateni, čiji delegati učestvuju u komisiji za razgraničenje.
2. U Ateni će se izvršiti u katoličkoj katedrali u prisustvu svih članova grčke vlade posvemašnja počast žrtvama.
3. Na dan posvemašnje počasti brodovi triju saveznickih država prispijet će pred Faloron poslije osam sati sa italijanskom pomorskom divizionom na čelu. Grčka flota pozdravit će zastavu italijansku, englesku i francusku 21. hitom za svaku zastavu, nakon što se brodovi triju država usidre pred Faloron. Ovaj pozdrav bit će odvratan hitac za hitac sa saveznickih brodova odmah iz posmrne počasti za vrijeme koje će grčka flota kao i brodovi triju saveznickih država vijati zastavu na pola stijege.
4. Jedna grčka jedinica pod komandom iskazet će u Pezevi pri ukrcajnu ljestova žrtava brodevo vojnike počasti.
5. Grčka vlada obvezuje se da će osigurati, sa svim poželjnim uvjetima za brzinu, potragu i egzemplarnu kaznu krivca.
6. Jedno specijalno ministarstvo sastavljena od delegata, pod predsjedanjem japanskoga delegata, kontrolirat će indukcije za rad i istragu povodetu u tu svrhu od grčke vlade, a taj rad ina bih izvršen najkasnije od 27. septembra 1923. godine.

Komisija delegata od Konfir, Ambasadora imat će potpunu vlast da asistira ovom radovima i trazi od grčke vlade da postupa po svim napomenama za instrukcije, ispitivanje i istragu. Ona će podnijeti svoji izvještaj i svoje zahtjeve čim se za svom teritorij sigurno i komisije učinit će joj olakšice za izvršenje njene službe i naknadni će joj troškove, koje će u tu svrhu imati.

Konferencija poslanika poziva osim toga već sva albansku vladu, da preduzme koriste mjere lina bi imenovana komisija, koja će izvršiti obaveznu nametnutu — mogla, ako bi to smatrala za potrebno, prijeći na albanski teritorij zbog provedenja svega što bi moglo olakšati potragu i kaznu krivca.

Grčka vlada se obvezuje da isplati italijanskoj vladi za svu ostvarenu komisija, koja je izdala sudetu, čija će visina biti ustanovljena presudom stalnoga sudišta internacionalne pravde u Haag, ustanovljujući je na osnovi izvješćana komisije, o kojem se govori u § 6. Ovaj izvještaj bit će dostavljen međunarodnom sudištu na Konferenciji Ambasadora sa njenim oćenom.

Grčka vlada položiti će bez odlaganja kao kanciju kod švicarske Narodne Banke sumu od 50 milijuna talijanskih lira. Ova će depozit biti izvršen slijedećom napomenom: da bude dostavljen najpomoniji stalnom sudištu italijanskoj vladi po odluci stalnog sudišta internacionalne pravde u Haag.

Nota Konferencije Poslanika zaključuje ovako: Konferencija, uzimajući na znanje izjavu talijanske vlade da očekivanja Krla njezine vlade čija odim onoga da zaljube zadovoljstvo zahtjeva, koje je ona podnijela grčkoj vladi, i da se svi zahtjevi podnarađaju sa uvjetima formulovanju po Konferenciji, poziva grčku vladu, da bez odlaganja odgovori simultano i odjeljivo svakom od diplomatskih predstavnika triju saveznickih država u Atenu u potpunosti prihvat gorepomenutih uslova.

Tu je nota poslanicke konferencije grčka vlada prihvatila. No Italija će i nadalje ostati na odoku Krla, dokogd Grčka ispuni sve zahtjeve. Ustalom Grčka vlada će i svoja konfliktna dostajna predredit čim se odlikovano, dotično Italiji, jednu satiskajskiškoparacija, koja i nje osobito Atena, a plati će, povrh toga, nekoliko milijuna lira odstete. No najgore će proći Savez Naroda, koji nje znao da si ovom govedu uzdrži ovu važnost, koju je čim se svim silama nastojao očuvati.

Riječko pitanje stoji još uvijek neriješeno. Svi dosadašnji direktivi država izmđu Ita-

lije i Jugoslavije ostali su bezuspješni. Članovi paritetne komisije, koja se ranije sastala u Opatiji a dočim u Rimu, ošli su svojim kućama. To je znak, da su se pregovori razbili i samo još dolaze. Jugoslavci su, međutim, u dečakaj p. prof. dr. J. Silović izjavio saradniku zagrebačke "Riječi", da će italijansko-jugoslavljanski spor konačno doći pred stranu arbitražu. To će reći, da će riječko pitanje opet doći pred međunarodni forum. Novine naplaćuju da je u stvari i sam Pačič otišao u Pariz. Da li je to istina ili nije, to se može još reći. Ali jedno ipak stoji, da se riječko pitanje nalazi u najkrućijem stanju.

Jugoslavija stoji pod utiskom rodosnog događaja u kraljevskom domu. Po čitavoj se zemlji čine velike manifestacije mladom prinцу Prijestolonasljedniku Jugoslavije. Općenito savijaju izvanredne sjednice i kalju čestitke Kralju i Kraljici u Beograd. Kalju se i Kraljica sračuno zahvaljuju vjernom narodu na čestitkama i vjerničima. Osim toga je Kralj potpisao amnestiju, putem koje će izaci mnogo kažnjivika iz zatvora.

Krunidba jugoslavenskog Kralja i Kraljice obaviti će se, kako javljaju beogradski listovi na večitvenim načinu u proljeću. U vladinim se krugovima već danas stvaraju načrti za proslavu tog dana. Mjesto krunidbe još nije određeno.

Španska budim okom prati događaje u Maroku, koji imaju veliku važnost i za Francusku i Englesku. Prijestolonasljednik Jugoslavije u Tijljarinju pozdravljaju u cijeloj zemlji s radošću. Taj uspjeh daje Španjolcima nade u bolju budućnost i konačno uređenje maročkog pitanja. Naravski, prema džigentskim borbama svjetskog rata, ta je španjolska vojnička operacija namijenjena da se ipak može reći, da o njoj zavisi stabilnost nesamo španjolske vlade, nego i države.

Upravno pred dvije godine započeo je ustanak rifatskih plemena, koju su pričinile španjolske čete prema obali oko Melilla. Posljednji uspjeh ustanak pripisuje se učelju njihovog vodja Abdul Krima, čemu je svjedok Abdul Krim se nadao ne samo da će čestviti stari povrede, nego da će se ta više dokopati sultanske časti. Danas, poslije španjolske pobjede kod Tifarina, aspiracije rifatskog vođe još su vrlo daleko od ostvarenja.

Ipak je činjenica, da su ove godine Mauri mnogo bolje organizirani i disciplinovaniji nego što su bili 1921. Ali i Španjolski su također poboljšali položaj svojih četi i naročito doferali njihovu tehničku spremu i vještinu u šverškom ratu. U nedavnim bojovima susjedovalo je nekoliko eskadrila nepoklani, koje su na kopnu podupirali tankovi.

Mauri su u tim operacijama pokazali mnogo političke zrelosti i prosudijavanja u izboru povoljne situacije. S političkog gledišta moment je bio vrlo pogodan, jer je španjolski nared već izvorno bio slabiji u vidu materijalnih umorvenosti i potpunog slabljenja interesa za priču u Maroku. Duga i ako ne intenzivna borba, izmoralila je javno mišljenje, koje traži markantne događaje. Španjolske čete pobunile su se u Malagi i nisu htjele ići u boj. Da je Abdul Krim tako sigurno pobijedio kod Tifarina, kao što je pobijedio u Melilli, to bi zajetilo imalo košnice posljedice za Španjolsku.

Španjolski su pripisivali svoje nečeste potpore ustaša sa strane Francuske, čiji kolonisti u im navadno davali oružje i municiju. Ali to nije potrebno ići tako daleko da nadmiro razloge tehničkog usavršenja mauritskih četa. Istina je doduše, da su u stvari Abdul Krim i njegovi potomci, zahvaljavajući možda da se za svjetskog rata mauritski vođa bio opasan prijatelj Nijemaca, poradi toga su ga Španjolski, na zahtjev Francuske, zatvorili. Poslije je Abdul Krim teoretski poučavao ratnu vještinu i organizaciju vojske, po čemu to svoje zavješt primio u ustaškoj vojsci.

Vojnička pobjeda je u taj čas spasila Španiju od opasnosti sloma, kakav ju je zadesto pred dvije godine u Maroku. To je težak udarac za prestiž Abdul Krima, a patriotsko oduševljenje Španjolaca znatno je poraslo.

Razne vijesti

Domaće novosti.

Lična vijest. Nas poznati redovlju g. dr. Slavko Fornazarić, bivši koncipijent dra. Podgorčani, položio je pred malo dana odvojenički ispit i otvorio svoju pisarnu u Ajdovšćini. — Srdačno čestitamo!

Zalosa stasavica. — Preko 200.000 istarskih vjernika bješe dušobrižnika. — Isterani svećenici. — Općice. — Sto nas čeka? — Pri dolaska italijanske vojske u naše krajeve nazalose se samo u istransko-koparskoj biskupiji oko 250 svećenika. Kasnije se taj broj vrlo smanjio. Italijani su digli kulu i motiku protiv naših najboljih dušobrižnika svećenika. Na odgovorni su ih elementi mučili i zlostavljali na sve moguće načine. Uslijed toga bilo je skoro 70 naših najboljih svećenika iz istransko-koparske biskupije istjerano preko granice. Zato danas cijela biskupija ne broji više od 180 svećenika i taj broj će biti vrlo smanjen. Od 50 naših svećenika, koja su optuzna, to je italijansko državništvo, odobrila se općica samo trojica, dok su svi ostali primili negativno rješenje ili ga pak očekuju. Za petnaestoricu nam je već danas poznato, da im je vladu odbila. Italijansko državništvo, koje je petnaestoricu ne će ostati osimljena. To naša bojazan se temelji na realnoj podlozi. Sa zbog nepravde izvora nam se javilo, da zbog nekakve konvencije između italijanske i čehoslovačke vlade više ne će dobiti nijedan češki župnik u Istri. Italijansko državništvo. Iz toga jasno proizilazi, da će se svi češki državljani, naši svećenici, morati pod

stare dane povratiti u svoju domovinu. Kakav će to udarac biti za Istru, o tome, mislino, ne treba ni govoriti. Danas ima cijela Istru preko 200.000 vjernika bez dušobrižnika, ali će jasnije se taj broj i povećati. Uslijed toga, ali će jasnije moral silno pasti. Džajst su bi bila crkveni, Crkve pravodobno zapriječte. Dosadnje iskustvo nam ne daje nikakve nade, da će to učiniti. Ima slučajeva, da su više crkvenih obitelji poslale višima razne memorandume radi više oblasti nisu sukladne općim nit i odgovore na te memorandume, a kamoli da se zauzmu za naše patriotsko slavensko svećenstvo! koji razlog je dovoza na to višu crkvenu funkciju da naponemato, da dardardano ima ušiblo i većim vjstom čestviti faktorima ljudi. Što je više slijeđe Mussolinijevu parolu o asimilaciji Slavena negoli one divne Kristove riječi: "Idite po svemir svijetu i učite sve narode u imenom jezicima!"

NOVI UDARAC NA ŠKOLSKOM POLJU. Naša se školska gologija još uvijek nastavlja. Školske vlasti zatvaraju protiv više pučan-protesti ne pomažu i uvajetaju italijanski. Svi naši djedovi nisu sukladni općim nit i odgovore na te memorandume, a kamoli da se zauzmu za naše patriotsko slavensko svećenstvo! koji razlog je dovoza na to višu crkvenu funkciju da naponemato, da dardardano ima ušiblo i većim vjstom čestviti faktorima ljudi. Što je više slijeđe Mussolinijevu parolu o asimilaciji Slavena negoli one divne Kristove riječi: "Idite po svemir svijetu i učite sve narode u imenom jezicima!"

Nezgodu jugoslavenskog kipara Meštrovića. Javljuju nam iz Zagreba, da se onj dovoza, velika nezgodu slavnom jugoslavenskom kiparu Meštroviću. Taj slavni kipar nastanio se u zadnje vrijeme u Zagrebu. Pred malo su dana zalutale u njegov atelje dvije lastavice i to na vrijeme. Što se nalaze na kravatu odgozavale vjetlice ateljea. Javljuju nam iz Zagreba, da se onj dovoza, velika nezgodu slavnom jugoslavenskom kiparu Meštroviću. Taj slavni kipar nastanio se u zadnje vrijeme u Zagrebu. Pred malo su dana zalutale u njegov atelje dvije lastavice i to na vrijeme. Što se nalaze na kravatu odgozavale vjetlice ateljea. Javljuju nam iz Zagreba, da se onj dovoza, velika nezgodu slavnom jugoslavenskom kiparu Meštroviću. Taj slavni kipar nastanio se u zadnje vrijeme u Zagrebu. Pred malo su dana zalutale u njegov atelje dvije lastavice i to na vrijeme. Što se nalaze na kravatu odgozavale vjetlice ateljea.

Preko 50.000 italijanskih učitelja i učiteljica traži namještenje u Istri. Preko oktobra otvorenje će se punke škole. Školske vlasti su raspisale natječaj za sva učiteljska mjesta u Istri. Otvorjenji učiteljski list doznaje iz službenog izvora, da za svaki naš okrug imade oko par tisuća namještenja. Ili da u svemiru želi doći u Istru 50.000 italijanskih učitelja i učiteljica iz starih pokrajina Italije. Ima slučajeva, da se za najnepovoljnija istarska sela natječe preko 100 natjecatelja. To je neoboriva činjenica. Koji se presrećaju i same Italijane, a naročito naše pučanstvo. Što će pak na to školske oblasti? Učiteljski list poziva naše pučanstvo: "Oblasti se nalaze u velikoj neprijeti. Rado bi ustupile sva naša učiteljska mjesta — hrvatska i slovenačka — braći iz stare Italije, ali ne će smjeti... Svakako do nas jugoslovenskog učiteljske ne će imati ništa obzira. Našim djedovima izračunati, da je jugoslovenski propagandisti, i jer ne ćemo dobiti niština svoje školsku mladež u državnom duhu, inače s razloga — što mi moramo svoj krušac predati protivnim kolegama, pa makar mi gladovali i mitalni. Ta još nije svršao — rat! Još na hana, naših ruži, obara — egzistencije nas izgleda, učiteljskeva... I ovako, je 17 širi se kultura u barbarskoj Istri među divljim slavju, pučanstvom! Ovakvo se radi sa onima, koji bi imali zadaću da izmiru oba naroda u našoj "podloškoj" Istri, koja inače mora postati istoizotizna, da bude mira, reda, ljubavi i sielg..."

Imenovanje novog školskog referenta za Jutlišku Krajinu i Trstu. Ministarstvo nastave u Rimu imenovalo je ovih dana dra. cav. Grigorij Rebec, školskim referentom za Jutlišku Krajinu. Gospodin dr. cav. Rebec bio je već u vodstvu škola u našoj pokrajini od novembra 1918. do ukinuća istransko-koparskoj gubernatoratu. Zatim je bio pozovan u ministarstvo nastave, odakle opet dolazi u Trst.

Novi je školski referent rodom iz Sicilije. Dobro je da dobru poznanu sa stare školske zakone, koji su dosada važili u Jutliškoj Krajinu i koji će biti doskora namodješteni sa novim italijanskim školskim zakonom. Prigodom ovog imenovanja italijanska se štampa nepohvalnice izrazuje o novom školskom referentu, g. dra. cav. Raini. Ona kaže, da će čovjek duboko neoborivo i učenjem i kakve antipatijske do slavenskog žitva. Medutim mi ne ćemo da ga danas ni kudimo ni hvalimo. Nova školska godina nam je već uca na vratima, pa ćemo vrlo imati prilike da se osvjedočimo o njegovoj nepristatnosti. Nama bi bilo najmilije, kad nam upote ne bi došli sa novim referentom zapovjednjim naših škola. Što se pak više predjantaju naša učiteljska želimo, da bi već jedinstveno prestalo.

Svega po malo

Slavenstvo nakon svjetskog rata. Slavenstvo je danas u posve drugačijem položaju negoli je bilo pred svjetskim ratom. Pred ratom imali smo 4 samostalne države: Srbiju, Rusiju, Bugarsku i Grčku. Poslije rata jedna je sasvim izgubila i svojom se kraljevčinom Jugoslavijom. Na drugoj strani javilo se su novo slavenske države Poljska i Čehoslovačka tako da sada imamo 5 samostalnih slavenskih država, bez samostalne Ukrajine, bijele Rusije i ostalih 8 republika, koje moskovska vlada broji k sebi. Teritorij slavenskih država u broju skupa 19,226.702 km², a stanovništvo 210,203.390 duša. Slavena ima više negoli nijednog drugog naroda u Evropi. Evo dekaz: U samih pet slavenskih država živi 135.590.000 stanovnika. Slavenu, dočim u cijeloj Evropi ne živi nego 138.688.000 Nemana i 111.199.000 Romanu. Može se dakle reći, da se Slavenstvo iz svjetskoga rata ne samo općalo, nego i oslobodilo 24,4% Slavena, koji su živjeli kao robovi u tuđim državama.

Pripreme za godinu 1925. u Vatikanu. Puna nam Križa u Vatikanu a životu spremaju za općinu godinu 1925. Dosada se 90.000 misionarara prijavilo papi, da će doći prigodom svečanosti u Rim, a bio tako je objavilo 1500 biskupa, da će doći na papinski koncil. Od Balcija 1924. do Božića 1925. bit će u Vatikanu otvoreni 17 sv. Sveća vrata, koja se otvaraju tek svaki 100 godina.

Što je Japan? Japan je čerovina, ima 352.000 km² i 56 milijuna stanovnika, a u kolonijama još 300.000 km² i 22 milijuna stanovnika. Glavni grad je Tokio, koji je brojio prije potresa skoro 2 milijuna stanovnika. Ta je država počela da napreduje istom brzinom, kao je potresa bila jedna od najbogatijih i najbogatijih država. U njoj ima 60% akca seljaka. Japan ima vrlo jaku mornaricu, na je u tom pogledu najjači iz Engleske i Amerike. Ustav ina od 1889. g. Ne čelu je car s vladom, a sabor imao je samo imenovali i imenovali imenovali car od Enzevca i plemići izvan zakonite glasa, u koji narod bira svoje poslanike. Pravo glasa ima samo onaj, ko ima 25 godina i ako plaća tri jena (japanski novac) poreza. Prema tome ima samo 31 odraslih muškaraca pravo glasa. Mnogo je ljudi mnogo odgozavala parlamenta, nego što je prije. Prigodom nastave japanska je politika išla za tim, da se odvoza od cijelom Azijom i naš (tihim oceanom, pa da odane istisne pomalo i Englesku i Ameriku i Rusiju. Sada pak će proći više godina, nego negoli se počnu ponovno baviti tom mislju.

Čudni običaji u Kini. U Kini se teži žensko mladić kao i kraljice ili ovdje. Kineskinje doje svoju djecu nekoliko godina, a time odje svoje dojke u stanju da mogu dugo mladićko lačiti. I to mladićko služu ne samo za prehranu (boječnjaci, nego i kao hrana za odrasle, pa se kao takovo i predi, ali prilike i načinima. Kao i svako drugo mladićko, a kako kineski pokraj zakonite žene mogu držati sebi još po nekoliko nezakonitih žena, to se onda dešava, da je u jednoj kineskoj porodici po nekoliko takovih mladićkih žena. Kuća to mladićko sa, pa dudu pa pretuljuje, ili ga svježe prodaje. Naročito ga rado kupuju i mlade muškarce.

Koliko štete su dosada počinili vulkanji? Od početka novoga vijeka nastredalo zbog vulkana životom preko 150.000 ljudi. Taj broj bi bio kudikamo veći, kad bismo ovamo računali indirektnu žrtvu: prijedilni potresa, tako na pr. kod eruptionskog vulkana Lalla na sjeverozapadnoj obali Indije, 7. oktobra 1917. g. nastupili su opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok, da je petina pučanstva umrla od gladi. Najviše žrtava od potresa ima u Krijevini Tihog oceana. Na ostale krajeve doznaje samo 7 po što od momentnih 190.000. Danas se smatra, da je najopasnijom pravila Tabor na otoku Sumbavi 6. 1915. g. taj je nastupio tako opustošile otok